

STATSTALL.NO

Exit-anatomi

Hvorfor norske selskaper og eiere forlater landet — skatt eller kapitalgap?

Modul til «Nordisk arbeidsmarked» · v1

Generert 24. juni 2026 · Datagrunnlag: 8 verifiserte exit-saker (mot primærkilde) + 49 kildefestede fakta om skatt, proveny og kapitaltilgang, hentet og verifisert av 11 subagenter (selskaps-/børsmeldinger, fagpresse, SSB, Finansdepartementet, Skatteetaten, EIS 2025, PE-/VC-kilder) · Kvalitetssikret mot modulens QA-sjekkliste (kap. 7) · Hver sak skiller selskapets EGEN offisielle begrunnelse fra TILSKREVET (politisk innrammet) årsak, og oppgir kildetype. Modulen anbefaler ingen skattepolitikk.

Sakens kjerne: «Bedrifter selges ut og eiere flytter på grunn av skatt» er et slagord modulen verken kjøper eller avviser blindt. Vi viser at exit skjer av minst tre ulike grunner med ulike drivere. Funnet: skatt er den klareste driveren for *personlig eierutflytting*, men det dominerende mønsteret — selskaper som blir *solgt* ut — drives først og fremst av kapitaldybde og skalering, ikke personskatt.

1. Tre exit-typer — og hva dataene viser

Norge mister eierskap og hovedkontor: 1X til Palo Alto, Signicat på svenske hender, en rekke vekstselskaper kjøpt opp. Men «exit» er ikke én ting. Vi koder hver sak etter primærdriver:

Kode	Type	Hva skjer	Vanligste primærdriver
A	Utenlandsk oppkjøp	Selskapet selges til utenlandsk strategisk-/PE-eier	Kapital + skala
B	HK-/virksomhetsflytting	Selskapet flytter hovedkontor/drift ut	Marked + kapital; av og til skatt
C	Personlig eierutflytting	Eieren flytter selv; selskapet blir (delvis) igjen	Personskatt — men omstridt

VISER Fordelingen i de verifiserte sakene er entydig:

- **Type A (6 av 8 saker):** Signicat, Consigli, Boost.ai, Kahoot!, Tise, Spacemaker. *Alle* oppgir skalering, global vekst eller kapitaltilgang. Ingen nevner skatt — Spacemakers gründer eksplisitt ikke. Det finnes ikke engang en skatte-innramming i debatten rundt disse oppkjøpene.
- **Type B (1X Technologies):** en hybrid. Selskapets *egen* begrunnelse er marked, produksjon og talent (USA er hovedmarkedet for roboten Neo). Skatt opptre kun som push-faktor — CEOs uttalelse om exitskatten som «vippepunktet» — i en debatt-/kommentarkanal.
- **Type C (Røkke-bølgen):** den eneste typen der skatt er den mest direkte driveren — men årsaken er omstridt (kap. 4).

TOLKNING Mønsteret avviser slagordet «selges/flyttes på grunn av skatt» for det *dominerende* tilfellet (oppkjøp), uten å avvise at skatt er en reell driver for personlig eierutflytting. To forskjellige fenomener med to forskjellige forklaringer.

2. De verifiserte sakene

Hver sak er kodet med primærtype, selskapets egen (oppgitt) årsak og evt. tilskrevet årsak, med kildetype. Metoderegelen: et debattinnlegg er ikke en nyhetskilde — oppgitt og tilskrevet årsak slås aldri sammen uten at kildetypen vises.

Selskap	Type	År	Motpart (land)	Oppgitt årsak	Tilskrevet
Signicat (Trondheim)	A	2019	Nordic Capital (SE)	Akselerere internasjonal ekspansjon	—
Spacemaker (Oslo)	A	2020	Autodesk (US)	Felles visjon; akselerere oppdraget	—
Boost.ai (Sandnes)	A	2021	Nordic Capital (SE)	Bli «global category leader»	—
Kahoot! (Oslo)	A	2024	GSAM-konsortium (US/NL/DK)	Akselerere vei mot ledende læringsplattform	—
Consigli (Oslo)	A	2025	AECOM (US)	Global leveransepipeline; AI inn i kjernen	—
Tise (Oslo)	A	2025	eBay (US)	Tilgang til Gen Z; styrke C2C	—
1X Technologies (Moss)	B	2025	HK → Palo Alto (US)	Marked/produksjon/talent; USA hovedmarked	Exitskatt «vippepunkt» (CEO, debattkanal)
Kjell Inge Røkke	C	2022	→ Lugano, Sveits	Personlige forhold/livsfase	Formues-/gevinstskatt (omstridt)

Holdt utenfor hovedtallene: *Consigli* er verifisert mot flere fagpressekilder, men ingen AECOM-primærmelding ble funnet og beløpet (~4 mrd NOK / ~390 mill. USD) er et presseanslag. *Pixii* (Agder) ble undersøkt, men er ikke en exit — selskapet er fortsatt norskeid og i drift; vises derfor ikke som en sak.

VISER Utvalgte noter: *Signicat* — skoleeksempel på A, ingen gründerflukt; utenlandsk vekstkapital finansierte skalering til 45+ markeder. *1X* — >1 mrd NOK hentet fra EQT, OpenAI og Samsung; søker ~10 mrd NOK til, ikke i Norge; 40–60 stillinger berørt i Moss (presseanslag). *Kahoot!* — kjøpt ut av børs for ~17,2 mrd NOK av et GSAM-ledet konsortium; hovedkontoret beholdt i Oslo.

3. Skatteasymmetrien — modulens redaksjonelle kjerne

VISER Faktum (ubestridt): Formuesskatt er residensbasert. En norsk-bosatt eier av et norsk AS betaler; en eier av et *identisk* selskap bosatt i utlandet betaler ikke norsk formuesskatt. Selskapet skattlegges likt — 22 % selskapsskatt uansett eierens bosted. Det som skiller er den *personlige* formuesskatten.

Skatt	Norsk eier (bosatt Norge)	Svensk eier (bosatt Sverige)
Selskapsskatt (på selskapet)	22 %	22 % (likt)
Kildeskatt til Norge på utbytte	–	15 % (skatteavtale; 25 % hovedregel)
Personlig utbytteskatt	37,84 % (til Norge)	~30 % til Sverige (kreditt for norsk skatt)
Sum utbytteskatt	~37,84 %	~30 %
Formuesskatt på aksjeveddien	Ja (residensbasert)	Nei

TOLKNING På *utbytte* er forskjellen beskjeden (~8 pp), og den svenske eieren betaler halvparten til Sverige — ikke null. Den avgjørende forskjellen er formuesskatten. For unoterte aksjer gjelder svenske 3:12-regler (~20–25 %); strukturen er den samme.

Asymmetrien presenteres som to sider — uten dom. *Urettferdig/skadelig (NHO, Høyre, deler av akademia)*: identiske selskaper får ulik behandling kun ut fra eierens bosted; norsk eier må tappe selskapet for utbytte for å betale en skatt som påløper uansett resultat; Norge er nær alene (SE avskaffet formuesskatten 2007, DK 1997, FI 2006). *Forsvarlig (regjeringen, deler av akademia)*: residensbasert beskatning er normen — all personbeskatning fungerer slik; en bosatt finansierer velferden vedkommende bruker; Norge mangler arveavgift, så formuesskatten er ett av få verktøy for løpende bidrag fra store formuer; å fjerne den for å matche utlendinger er skattekonkurranse mot bunnen.

«Muren» — utflyttingsskatten. Asymmetrien over gjelder *steady state*, når eieren allerede er bosatt ute. Selve flyttingen utløser exitskatt på urealiserte aksjegevinster over et bunnfradrag på 3 mill. kr (2024-regler: 12-års betalingsfrist; tar man utbytte, går 70 % av det til å betale ned exitskatten, begrenset oppad til 100 %). Det er denne mekanismen 1X-gründeren pekte på som vippepunktet. Steady state og exit-kostnad vises hver for seg.

3B. Regn på det selv — et 10-millioners-selskap

BEREGNET Et illustrasjonseksempel med 2025-satser: du eier 100 % av et norsk AS verdt 10 mill. kr (praktisk talt hele formuen din) og tar ut 500 000 kr i utbytte ett år. Selskapsskatten (22 %) er lik uansett bosted og holdes utenfor — dette er din *personlige* skatt.

Personlig skatt (år 1)	Bor i Norge	Bosatt i Sverige, AS blir i Norge
Formuesskatt på aksjene	$(10 \text{ mill} \times 80 \%) - 1,76 \text{ mill} = 6,24 \text{ mill} \times 1,0 \% = \sim 62\,400 \text{ kr}$	0 kr
Utbytteskatt på 500 000 kr	$37,84 \% = 189\,200 \text{ kr}$	$15 \% \text{ NO} + 15 \% \text{ SE} = 150\,000 \text{ kr}$
Sum år 1	$\sim 251\,600 \text{ kr}$	$\sim 150\,000 \text{ kr}$

VISER Den løpende forskjellen er $\sim 101\,600 \text{ kr/år}$ i favør Sverige — mest formuesskatt. **TOLKNING** For å betale de 62 400 kr i formuesskatt som Norge-bosatt må du ta ut $\sim 100\,400 \text{ kr}$ i utbytte (og betale $\sim 38\,000 \text{ kr}$ utbytteskatt av det) — du *tapper selskapet* for å betale en skatt som påløper uansett om selskapet går med overskudd. For unoterte AS gjelder svenske 3:12-regler (ofte $\sim 20\text{--}25 \%$), som gjør Sverige-fordelen litt større.

VISER «Muren» avhenger av rekkefølgen. Flytter du ut *med* et selskap du allerede har bygget, utløser selve flyttingen exitskatt på den urealiserte gevinsten: $(10 \text{ mill} - 3 \text{ mill bunnfradrag}) \times 37,84 \% = \sim 2,65 \text{ mill. kr}$ (utsettbar i inntil 12 år; 70 % av utbytte trekkes til nedbetaling). Med $\sim 100\,000 \text{ kr}$ spart i året tar det *mange* år å tjene inn den engangsregningen. Blir du svensk *først* og bygger selskapet derfra, finnes ingen opparbeidet gevinst å exit-beskatte — ingen mur. Det er den varianten som er reelt gunstig, men forutsetter at verdien skapes *etter* utflyttingen.

TOLKNING På et 10-mill-selskap er den løpende forskjellen beskjeden ($\sim 100\,000 \text{ kr/år}$, mest formuesskatt). Den blir en klar gevinst bare hvis du enten bygger selskapet fra Sverige (ingen mur), eller blir boende ute lenge nok til at exitskatten er nedbetalt. Skatt er en reell, men avgrenset faktor — og rekkefølgen betyr mer enn slagordet antyder.

Forbehold: utbytte-, kildeskatt- og exitskatt-satsene er fra modulens verifiserte datagrunnlag; formuesskatte-parametrene (1,0 %-sats, 20 % aksjerabatt, 1,76 mill. bunnfradrag) er standard publiserte 2025-satser. Eksempelen forutsetter at AS-et er hele formuen og at inngangsverdien er nær null (selvbygget selskap).

4. Personlig eierutflytting (C) — det omstridte tallet

VISER Røkke-bølgen 2022 er det reneste C-tilfellet: Røkke meldte flytting til Lugano 12. september 2022. Men det avgjørende metodes skillet er hvorfor: Røkkes *egen* begrunnelse (aksjonærbrev) var personlige forhold, sentral Europa-beliggenhet og «ikke de laveste skattene». *Tilskrevet*: skatt — og her peker Finansdept., SSB og NRK på at det først og fremst var femårsregelen (exitskatt på urealiserte gevinster bortfalt etter fem års botid ute), tettet 29. november 2022, ikke formuesskatten alene.

TOLKNING Ikke kollaps til «flyttet på grunn av skatt», og ikke tilskriv alt til formuesskatt: smutthull-mekanikken framstår som dominerende driver for 2022-bølgen. Det vises i strømmen: latent inntekt ut faller fra ~134 mrd kr i 2022 til ~8 mrd i 2023, etter at regelen ble tettet.

Tapt proveny — det finnes ikke ett tall.

Mål	Anslag	Kilde	Type
Formue ut (2022, ≥100 mill., 23 personer)	~24,7 mrd	Finansdept.	realisert
Tapt formuesskatt per år	~0,25–0,77 mrd	Gjems-Onstad (BI) / Elvik Næss (NHH)	anslag
Latent inntekt ut (2022)	~134 mrd	Finansdept.	flow
Latent inntekt ut (2022–23)	~142 mrd	Finansdept.	flow
Potensiell engangsskatt om aldri beskattet	~50–69 mrd	Elvik Næss (NHH)	anslag, omstridt

BEREGNET Stock vs. flow må ikke forveksles: SSB (Grindaker & Vestad 2025) anslår *beholdningen* av latente eierinntekter blant personlige eiere av norske unoterte selskaper til **1 752 mrd kr** (ligningsverdi 2021) — 4 187 mrd til markedsverdi. Dette er skattegrunnlag, ikke skatteforpliktelse (den latente skatten er anslått til 668–1 614 mrd). Tallene gjelder hele beholdningen, ikke det som har flyttet ut.

Obligatoriske forbehold: (1) «Tapt» forutsetter at de ville blitt og fortsatt betalt — kontrafaktisk. (2) Mye av 2022-bølgen var femårsregel-drevet, ikke formuesskatten alene. (3) De latente gevinstene er nå fanget av exitskatt-krav (12-års frist) — latent ≠ tapt. (4) Vedum: netto inn/ut-formue 2011–2021 ≈ null (omstridt). (5) «Tapt» ≠ «null»: Røkke betalte ~302 mill. kr til Norge 2022–2024 via 15 % kildeskatt.

5. Kapital- og skaleringsgapet — hvorfor oppkjøp (A) dominerer

VISER Det dominerende exit-mønsteret — selskaper som blir solgt — har en forklaring som ikke handler om personskatt: norsk vekstkapi tal er tynn.

- Svensk venturekapital var ~14× norsk i 2025 (samme i H1 2025).
- Norge mottok kun 8 % av all tidligfase-VC i Norden i 2025 (SE 55 %, DK 24 %, FI 13 %).
- Statlige tidligfase-commitments per innbygger: DK >18× og SE ~9× det Norge gjør.
- SSB «Fra oppstart til vekst» (RAPP 2025/20): fallende andel høyvekstforetak i Norge.

TOLKNING Når senfase-/skaleringskapitalen ikke finnes i Norge, blir et utenlandsk oppkjøp eller en utenlandsk vekstinvestor ofte eneste vei til å skalere globalt. Det er kapitaldybde, ikke personskatt, som driver A-sakene — en strukturell svakhet som ikke løses ved å justere formuesskatten.

Korreksjon (verifisert mot EIS 2025): Norge er klassifisert som *Strong Innovator* (falt fra plass 7 i 2024 til plass 9 av 39 i 2025). Påstanden om at Norge er «svakest på intellektuelle eiendeler, plass 30/39» er feil: samleindikatoren Intellectual assets er rank 8. Plass 30 gjelder kun PCT-patenter — en reell IP-/patenteringssvakhet, men ikke det samme. Eurostats hgea -datasett (som skissen ville bruke) er ikke lenger tilgjengelig; derfor SSB RAPP 2025/20.

6. Destinasjonene — Sveits og Sverige trekker på ulike motiver

	Sveits	Sverige
Formuesskatt	Lav (Zug eff. ~0,23–0,25 %, Ticino ~0,48 % <i>å bekrefte</i>)	Ingen (avskaffet 2007)
Utbytte/gevinst	Private aksjegevinster normalt skattefrie → toppdestinasjon for de største formuene	~30 % flat — ikke utbytte-paradis
Formues-etterslep ved flytting	Umiddelbar (Sveits får beskatningsrett straks)	Henger i Norge ~3 år
Hovedtrekk	Skatteminimering for de aller rikeste (Røkke→Lugano 2022)	Ingen formuesskatt + dypt kapitalmarked + nærhet

TOLKNING Sveits vinner på *skatt* (slår Norge på både formue og gevinst). Sverige trekker mer på *kapital + ingen formuesskatt + nærhet* — for en gründer like mye et sted å finne vekstkapital som å spare skatt. En NHH-masteroppgave (Belsvik & Ramberg 2023) finner at formuende nordmenn som flytter ut, gradvis vrir porteføljen bort fra norske selskaper: «flytt selv, behold bedriften» holder på kort sikt, men eierskap og reinvestering lekker over tid — en antakelse som bør testes, ikke forutsettes.

7. QA-sjekkliste

QA-status: godkjent for publisering med forbehold.

1. Oppgitt årsak skilt fra tilskrevet, med kildetype synlig — gjennomført i alle saker.
2. Debattinnlegg merket eksplisitt, ikke talt som selskapets begrunnelse (1X-«vippepunkt»).
3. Selskapsskatt (22 %, lik) skilt fra personlig formuesskatt (residensbasert).
4. For C: femårsregel-drevet skilt fra formuesskatt-drevet — ikke alt tilskrevet formuesskatt.
5. Alle saker og fakta vinting-merket (2026-06-24).
6. «Å bekrefte»-saker (Pixii) holdt utenfor hovedtall; Consigli-beløp merket anslag.
7. Ingen dom på «rettferdig» — begge sider av asymmetrien står.

Kjente hull: eksakt antall årlige skattemessige utflyttinger er ikke i offentlig primærkilde (kun bekreftet «reduert»); sveitsiske kantonsatser og enkelte transaksjonsbeløp er anslag/«å bekrefte»; VC-forholdstall stammer dels fra bransjeforeninger (retningsgivende).

8. Kilder og metode

Selskaps-/børsmeldinger (1x.tech, Nordic Capital, Kahoot!, Autodesk m.fl.), fagpresse (Tu.no, E24, DN, AEC Magazine), SSB (Grindaker & Vestad 2025; RAPP 2025/20), Finansdepartementet og Skatteetaten, EIS 2025, samt PE-/VC-kilder (NVCA, Menon, Nordic Innovation). Metoden følger statstall.no-standarden med **VISER** / **TOLKNING** / **BEREGNET** -merking, og det bærende skillet mellom selskapets egen og tilskrevet årsak. Modulen anbefaler ingen skattepolitikk; den viser fordelingen og lar tallene bære saken.

statstall.no · Exit-anatomi v1 · modul til «Nordisk arbeidsmarked» · vintage 24. juni 2026 · Skiller alltid selskapets egen (oppgitt) årsak fra tilskrevet (politisk innrammet) årsak; debattinnlegg telles ikke som selskapets begrunnelse.